

Adatok a Dunántúli-középhegység egyenesszárnyú (Orthoptera) faunájának ismeretéhez II.

KENYERES ZOLTÁN

ABSTRACT: (Data to the Orthoptera fauna of the Transdanubian Mountains II.) Faunistic results of five years (2001–2005) are published in this paper. Data mainly originate from the Bakony region. Five of the revealed 68 Orthoptera species (*Isophya modestior*, *Poecilimon fussi*, *Polysarcus denticauda*, *Myrmecophilus acervorum*, *Chorthippus vagans*) are new to the region of the Bakony Mountains.

Bevezetés

Jelen adatközlés a Dunántúli-középhegység egyenesszárnyú faunájára vonatkozó újabb eredmények bemutatását célzó, 1998 és 2000 közötti időszak terepbejárásain alapuló cikk (KENYERES 2000) folytatása. Az alábbiakban 2001 tavasza és 2005 júniusa között feljegyzett adatokat közöljük a korábbi szerkezetnek megfelelően. Az eredmények túlnyomó többsége a Bakonyvidék középtáj területéről származik. A Tihanyi-félszigetről származó adatok már publikálásra kerültek (KENYERES et al. 2004a), így azok az alábbi felsorolásban nem szerepelnek. A vizsgált terület egyenesszárnyú faunisztikai kutatásának előzményeiről a korábbi cikkben (KENYERES 2000) beszámoltunk, ezért az irodalmi áttekintéstől itt eltekintünk.

Terület és módszer

A Dunántúli-középhegység vonulatát – mely az Alföld, a Kisalföld és a Nyugat-magyarországi-peremvidék síkságaiból emelkedik ki – a Balaton és a Rába tektonikai vonalai határolják (ÁDÁM et al. 1987).

Magyarország természeti tájainak rendszertani felosztása a Dunántúli-középhegységnek három középtáját különíti el, ezek a Bakonyvidék, a Vértes–Velencei-hegyvidék és a Duna-zug-hegyvidék (ÁDÁM et al. 1987). A faunisztikai adatok kistájcsoportonként kerülnek közlésre: Bakonyvidék középtáj: *Keszthelyi-hegység*, *Balaton-felvidék*, *Déli-Bakony*, *Északi-Bakony*, *Keleti-Bakony* és *Bakonyalja*; Vértes–Velencei-hegyvidék középtáj: *Vértes*. Az adatok összeállítása során a tájföldrajzi beosztástól három esetben térünk el. A Keleti-Bakony életföldrajzi szempontból különálló egység, ezért az adatok csoportosításánál külön, kistájcsoport szinten kezeltük (nem az Északi-Bakony szubrégió alá rendelt mikrorégióként). A fentihez hasonló okból, a tájföldrajzi szempontból a Balatoni-medence egységhez tartozó Tapolcai-medencét a Balaton-felvidék kistájcsoportjához soroltuk (hasonlóan jártunk el a Balatoni-riviérához, ill. a Keszthelyi-riviérához sorolt részterületekről származó adatokkal is). A Somló-hegy – a Bakonyvidékkel szoros geológiai és életföldrajzi kapcsolataival együtt – a Marcal-medence középtáj Pápa-Devecseri-sík kistájához tartozik. Ezért az innen származó

adatok a Pápa-Devecseri-sík kistáj nevének feltüntetésével a Bakonyaljai adatokat követően szögletes zárójelben kerültek közlésre. Ugyanígy jártunk el a Keszthelyi-hegység peremterületeinek közelében található – a Zalavári-hát területére eső – Hévízi-lápról származó adattal.

A közölt adatok 2001 tavasza és 2005 júniusa között folytatott fűhálós, egyelő és talajcsapdás mintavételezésekből származnak. A vizsgált területek egy részét csak egyszeri terepbejárás érintette, több helyen azonban rendszeresen fűhálós mintavételezést, ill. talajcsapdázást végeztünk. Egy faj azonos élőhelyről előkerült példányainak előfordulásait csak egyszer jelezzük. A gyűjtési időpontokat hónapos pontossággal közöljük.

Az állatok meghatározásához HARZ (1957, 1975) és KIS (1960, 1976) munkáit vettük alapul. A fajok nevezéktana és a fajlista összeállítása NAGY (2003) munkáját követi.

Eredmények

Az alábbi felsorolásban a gyűjtött fajok neve, az adatrögzítés dátuma (év, hónap) és az élőhely megnevezése szerepel. A talajcsapdás mintavételezéssel gyűjtött egyedeknél *t.c.s.* rövidítéssel jelöltük a mintavétel módját is.

Ensifera Tettigonioida

Ephippiger ephippiger (Fiebig, 1784) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Balatonfüred, Tamás-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.08.; Balatonfüred, Péter-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.09., 2004.07.,08.; Kapolcs, Király-kő, erdőszegély: 2003.06.; Kapolcs, Kapitány-tető, félszáraz gye: 2003.06.; Balatonszőlős, Sötét-rét, üde láprét: 2003.06.; Mindszentkál, kavicsbánya, cserjés: 2003.09.; Aszófő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.06.,07.,08.; Köveskál, Horog-hegy, sztyeprét: 2003.06.; Tapolca-Diszel, Csobánc-hegy Ny-i oldala, irtásrét: 2005.06.; *Déli-Bakony*: Nyirád, Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.07., 2002.08.; Sümeg, Mogyorós-domb (Város-erdő): 2004.09.; Taliándörögd, Bondoró-hegy, erdőtisztás: 2003.06.; Taliándörögd, Agár-tető, kaszálórét: 2003.06.; *Északi-Bakony*: Olaszfalu, Eperkés-hegy, cserjés erdőszegély: 2001.05.; Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos nyílt száraz gye: 2001.06.; Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos száraz gye: 2001.07.,08.; *Keleti-Bakony*: Várpalota, löszgyep a Fajdas-hegy alatt: 2004.07.; Isztimér, Szentgyörgyi-erdő, erdőtisztás: 2004.07.; *Bakonyalja*: Fenyőfő, homokbánya, cserjés szegély: 2001.08.; Ugod, Szénégető, félszáraz gye: 2005.06.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.]

Conocephalus discolor Thunberg, 1815 – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gye: 2002.08.; Kékkút, Savanyú-kúti-dűlő, mocsárrét: 2002.07.; Lesencetomaj, Lesencei-láprét, üde láprét: 2003.06.,07.,08.,09.; Köveskál: Sásdi-rét, üde láprét: 2003.06.,07.; Balatonyörök, kékperjés láprét: 2003.08.; Pápakovácsi, Attyai-láprét, üde láprét: 2003.06.,07.,08.,09.; Balatonszőlős, Sötét-rét, üde láprét: 2003.07.,08.,09.; Káptalantóti, Tóti-rét, mocsárrét: 2003.07.,09.; *Déli-Bakony*: Nyirád Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.07., 2002.08.; Sümegprága, Sarvaly-hegy, nádasodott folt bazaltbánya területén: 2004.07.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.]

Conocephalus dorsalis (Latreille, 1804) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gye: 2002.08.; Káptalantóti, Tóti-rét, mocsárrét: 2003.07.; Lesencetomaj: Lesencei-láprét, üde láprét: 2003.09.

Ruspolia nitidula (Scopoli, 1786) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Káptalantóti, Tóti-rét, mocsárrét: 2003.07.,09., Paloznak, Lovasi-tározó melletti gyomos kaszalt gye: 2004.07.; Balatonyörök, kékperjés láprét: 2003.08.

Meconema thalassinum (De Geer, 1773) – Bakonyvidék, *Déli-Bakony*: Sümeg, belterület: 2001.07.; *Északi-Bakony*: Zirc, belterület: 2002.11.; *Keleti-Bakony*: Isztimér, Szentgyörgyi-erdő, tisztás: 2004.07.; *Bakonyalja*: Fenyőfő, homokbánya, cserjés szegély: 2001.08.; Ugod, Szénégető, félszáraz gye: 2005.06.

Barbitistes serricauda (Fabricius, 1798) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Tapolca-Diszel, Csobánc-hegy Ny-i oldala, bokorerdő aljnövényzete: 2005.06.; Kisapáti, Szent György-hegy, Vércse-szirt É-i letörése, bokorerdő

aljnövényzetében: 2005.06.; Nemesgulács, Gulács-hegy, bokorerdő a csúcs közelében: 2005.06.; *Déli-Bakony*: Sümegprága, Sarvaly-hegy, cserjés felhagyott bányában: 2004.07.

Isophya costata Brunner von Wattenwyl, 1878 – Bakonyvidék, [*Zalavári-hát*: Hévíz, Hévízi-láp: 2004.04.]; *Balaton-felvidék*: Köveskál, Sásdi-rétek, sztyeprét: 2001.05., 2002.06., mezofil kaszáló: 2002.06., láprét: 2002.06.; Kővágóörs, Forgató, kaszálórét: 2002.06.; Pécsely, Diós-rét, kaszálórét: 2002.06.; Tihany, Külső-tó, kaszálórét: 2001.06., 2002.05.; Hegvesd, Forgósi-dűlő, franciaperjés kaszálórét: 2003.05.; Kisapáti: Cicógó, üde kaszálórét: 2003.05.; Tapolca, Almafa-rét, félszáraz kaszálórét és a vasúti töltés melletti gyalogbodzás, csalános, Solidago-gyomvegetáció: 2003.05.; Tapolca-Diszel: Gyúr-hegy alatt fűzliget mellett réti csenkeszes-franciaperjés kaszálórét: 2003.05.; Káptalantóti, Tóti-rét, réti csenkeszes üde kaszálórét: 2003.05.; 2004.05.; Káptalantóti, Bácsi-rét, réti csenkeszes üde kaszálórét: 2003.05.; Lesencetomaj, Töreki-réttől Ny-ra, réti csenkeszes üde kaszálórét: 2003.05.; Köveskál, Horog-hegy, sztyeprét: 2003.05.; Örvényes, Sás-rét, réti csenkeszes üde kaszálórét: 2003.05.; 2004.05.; Raposka, Pénzes-rét, félszáraz gyepek: 2004.05.; Kékkút, Savanyú-küti-dűlő: 2004.06.; Balatonalmádi, Vödör-völgy: 2004.05.; *Déli-Bakony*: Nemesvámos, Szár-hegy, félszáraz sztyeprét: 2001.06.; Barnag, Ciceri-domb, sztyeprét: 2002.05., kaszálórét: 2002.05.; Barnag, Nádasdi-rét, kaszálórét: 2002.05.; Sümeg, Hajnal-hegy, É-i oldal *Bromus erectus* gyepek Orno-Quercetum tisztásán: 2003.05.; Szóc, Boncsosi-Remecse, réti csenkeszes félszáraz kaszáló: 2003.05.; Ajka-Padragkút, Segg-berek, kaszálórét: 2003.05.; Ajka-Padragkút, Pelikán-dűlő, kaszálórét: 2003.05.; Ajka-Padragkút, Hosszú-nyíres-dűlő, mocsárrét: 2004.05.; Herend, Németi-hegy, aranyzabos kaszálórét: 2003.05.; *Bakonyalja*: Nóráp, Kender-szer, Kis-séd-től D-re eső részén, időnként legeltetett, félszáraz kaszáló: 2004.04.; Bakonytamási, Asszony-rét, mocsárrét-mezofil kaszálórét: 2005.06.; Dunazug-hegyvidék: *Budai-hegység*: Budaörs, Huszonnégyökrös-hegy, sztyeprét: 2002.05.

Isophya kraussii Brunner von Wattenwyl, 1878 – Bakonyvidék, *Keszthelyi-hegység*: Zalaszántó, Farkas-hegy, erdei aljnövényzet: 2003.07.; Balatongyörök, Kalosza-völgy, erdőszegély: 2004.05.; Becshegy, Becei-ugrató, erdőszegély: 2004.05.; Keszthely, Csóka-kő, cserszömöréc-karsztbokorerdő szegélyében: 2005.05.; Zalaszántó, Tátika, erdei aljnövényzet: 2005.06.; Zalaszántó, Tátika, D-i oldal, erdei lék tölgyesben: 2005.06.; Bazsi, Bazsi-erdő, erdei aljnövényzet: 2005.06.; *Déli-Bakony*: Sümeg, Hajnal-hegy É-i oldalán *Bromus erectus* gyepek Orno-Quercetum tisztásán: 2003.05.; Tapolca, Városi-erdő, cserjés erdőszegély: 2003.05.; Nagyvázsony, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.06.; Úrkút, Kab-hegy, Dozmat-rét, kaszálórét: 2003.06.; Sáska, Agár-tető, Hertelendy-erdő, erdei tisztás: 2003.06.; Márkó, Menyekei-erdő, erdei tisztás, nyiladék: 2004.06.; Csabrendek, Öreg-hegy, másodlagos sztyeprét: 2005.05.; *Északi-Bakony*: Olaszfalu, Ballai-Magyal, erdei tisztás: 2001.05.; Olaszfalu, Tunyok-hegy, erdei tisztás: 2001.06.; Hárskút, Kis-Papod-hegy, *Bromus pannonicus* gyepek: 2001.05.; Gyulafrátót, Papod-hegy, erdei tisztás: 2001.06.; Lókút, Papod-hegy a csúcs közelében, erdei tisztás: 2001.06.; Eplény, Malom-völgy, erdei tisztás: 2001.06.; *Keleti-Bakony*: Várpalota, Móróc-tető: 2001.06.; Királyszállás, Burók-völgy, erdei aljnövényzet: 2005.05.; Várpalota, Fajdas-hegy DNy-i oldala, cserszömöréc bokorerdőfolt: 2005.05.; Várpalota, Vár-berek, elegyes karszterdő aljnövényzete: 2005.06.; Márkó, Gyöngyös-hegy, Slézinger-völgy, erdőszegély: 2005.05.; *Bakonyalja*: Devecser, Széki-erdő, erdőszegélyben: 2003.05.; Noszlop, Becsei-erdő (Széki-erdő Ny): 2005.05.; Nagydém, Öreg-hegy, felhagyott gyümölcsös: 2005.05.; Noszlop, Hajagos-patak völgye, erdőszegély: 2005.05.; Nagytevel, Tevel-hegy, erdőszegély: 2005.05.; Káptalanfa, Sárosfői-erdő, erdőszegély a Vadászcastély közelében: 2005.06.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2001.05., 2002.07.]; Vétes-Velencei-hegyvidék, *Vétes hegység*: Csákberény: Csókai-irtás, erdei tisztás: 2001.07.; Mór, Csóka-hegy, *Bromus pannonicus*-os erdei tisztás: 2002.05.; Csákberény, Kopasz-hegy, *Bromus pannonicus*-os erdei tisztás: 2002.05.

Isophya modesta (Frivaldszky, 1867) – Bakonyvidék, [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002.07. (tűzben elpusztult 8 nőstény és 3 hím példány); mezofil kaszált gyepek a platón: 2004.08.].

Isophya modestior Brunner von Wattenwyl, 1882 – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Tapolca-Diszel, Csobánc-hegy Ny-i oldala, felhagyott extenzív gyümölcsös gyepek: 2004.06.; Tapolca-Diszel, Csobánc-hegy Ny-i oldala, bokorerdő aljnövényzete: 2005.06.; irtásrét erdőszegélyben: 2005.06.; Mindszentkál, Köves-hegy, bokorerdő: 2005.05.; Káptalantóti, Tóti-hegy É-i oldal, bokorerdő: 2005.06.

Leptophyes albivittata (Kollar, 1833) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Köveskál, ültetett mandulás a falutól DNy-ra: 2002.06.; Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gyepek: 2002.08.; Köveskál, Horog-hegy, sztyeprét: 2003.06.; Kékkút, Savanyú-küti-dűlő, mocsárrét: 2002.07.; Balatonfüred, Péter-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.07.; Kapolcs, Kapitány-tető, félszáraz gyepek: 2003.06.; Balatonfüred, Péter-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.06., 07., 08.; *Déli-Bakony*: Uzsa, csarabos: 2002.07.; Uzsa, lejtősztyeprét: 2002.07., 08.; Nagyvázsony, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.06.; Úrkút, Kab-hegy, Dozmat-rét, kaszálórét: 2003.06.; Sümegprága, Sarvaly-hegy, cserjés erdőszegély: 2004.07.; Szóc, Király-domb, degradált sztyeprét: 2001.08.; Szóc, Sörke-rét, degradált kaszálórét: 2001.08.; Taliándörögd, Bondoró-hegy, erdőtisztás: 2003.06.; *Északi-Bakony*: Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos nyílt száraz gyepek: 2001.06.; Csesznek, Vár-hegy, lejtősztyeprét: 2001.07.; Bakonybél, Somhegypusztá,

kaszálórét: 2003.06.,07.; Hárskút, Gyöngyös-hegy, kaszálórét: 2003.06.,07.; Zirc, Pintér-hegy, kaszálórét: 2003.06.,07.; Csehbánya, Vágás-dűlő, Ökör-mező, felhagyott szántó és kaszáló: 2004.07.; Csesznek-Gézaháza, Gézaházi-kaszáló, hegyi kaszálórét: 2003.06.; Csehbánya, Rókalyukas-árok, erdőszegély: 2004.07.; *Keleti-Bakony*: Isztimér, Hárs-hegy, felszáráz irtásrét: 2001.07.; Balinka, Farkas-kúti-irtás, felszáráz gyep: 2001.07.; Várpalota, löszgyep a Fajdas-hegy alatt: 2004.07.; Kincsesbánya, Felsőkincses, másodlagos gyep egykori bányaterületen: 2004.07.; Isztimér, Szentgyörgyi-erdő, tisztás: 2004.07.; Bodajk, löszdomb a falutól Ny-ra: 2004.07.; Csór, Sér-hegytől északra, extenzív szántó és parlag: 2004.06.; *Bakonyalja*: Nyirád, Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.07., 2002.08.; Nagytevel, homokpusztagyep: 2001.07.; Pápakovácsi, Attyai-láprét, üde láprét: 2003.06.; Ugod, Szénégető, felszáráz gyep: 2005.06.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.] Dunazug-hegyvidék: *Gerecse-vidék*: Süttő, Pisznice, kaszálórét: 2000.06.

Leptophyes boscii Fieber, 1853 – Bakonyvidék, *Déli-Bakony*: Taliándörögd, Bondoró-hegy, erdei nyiladék: 2003.06.; Taliándörögd, Agár-tető, kaszálórét: 2003.06.; Sümegprága, Sarvally-erdő, erdőszegély: 2004.07.; Csabrendek, Rendeki-hegy, felszáráz gyep a hegy DNy-i oldalán: 2004.07.; *Északi-Bakony*: Csehbánya, Kő-hegy, erdőszegély: 2004.07.; Csehbánya, Öreg-hálás, erdőtisztás: 2004.07.

Phaneroptera falcata (Poda, 1761) – Bakonyvidék, *Déli-Bakony*: Szóc, Sörke-rét, degradált kaszálórét: 2001.08.; Uza: lejtősztyeprét: 2002.07.,08., Nagyvázsöny, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.06.; Úrkút, Kab-hegy, Dozmat-rét, kaszálórét: 2003.06.; *Északi-Bakony*: Csesznek, Vár-hegy, lejtősztyeprét: 2001.07.; Bakonybél, Somhegypusza, kaszálórét: 2003.07.; Zirc, Pintér-hegy, kaszálórét: 2003.07.; Csehbánya, Vágás-dűlő, Ökör-mező, felhagyott szántó és kaszáló: 2004.07.; *Bakonyalja*: Nyirád, Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.07., 2002.08.; Fenyőfő, homokpusztagyep: 2001.07.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.]

Phaneroptera nana Fieber, 1853 – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Balatonfüred, Péter-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.07.; Aszófő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.08.; *Déli-Bakony*: Nyirád, Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.07., 2002.07.,08.; Uza: lejtősztyeprét: 2002.07.,08.; *Északi-Bakony*: Zirc, Pintér-hegy, kaszálórét: 2003.09.

Poecilimon fuscii Brunner von Wattenwyl, 1878 – Bakonyvidék, *Déli-Bakony*: Csabrendek, Rendeki-hegy, felszáráz gyep a hegy DNy-i oldalán: 2004. 07.

Polysarcus denticauda (Charpentier, 1825) – Bakonyvidék, *Keszthelyi-hegység*: Várvölgy, Bándi-mező, mocsár-rét: 2005.06.; *Északi-Bakony*: Zirc, Pintér-hegy; aranyzabos kaszálórét: 2003.06.

Saga pedo (Pallas, 1771) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Tapolca-Diszel, Csobánc, kaszálórét a platón: 2004.06.; Tapolca-Diszel, Csobánc-hegy Ny-i oldala, irtásrét: 2005.06.; *Keleti-Bakony*: Várpalota, Hideg-völgy, sziklagyep: 2005.06.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002.07. (tűzben elpusztult 12 példány)]; Vértes-Velencei-hegyvidék, *Vértes hegység*: Róka-hegy, árvalányhajas, mozaikos jellegű másodlagos gyep: 2002.05.

Decticus verrucivorus (Linnaeus, 1785) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Köveskál: Sásdi-rét, kaszálórét: 2001.05.; 2002.05.; Köveskál: Sásdi-rét, üde láprét: 2002.05., 2003.06.; Köveskál: Sásdi-rét, karcsú perjés másodlagos száraz gyep: 2002.06.; Kővágóörs, Sóstó, *Bromus erectus* gyep: 2002.06.; Tihany, Külső-tó, mezofil kaszálórét: 2002.05.; *Déli-Bakony*: Nyirád, Cseket-hegy, lejtősztyeprét: 2001.05.; Nemesvámos, Szár-hegy, felszáráz sztyeprét: 2001.06.; Veszprém, Csatár-hegy, nyílt sziklagyep: 2001.06.; Uza, csarabos: 2002.07.; Csabrendek, Rendeki-hegy, felszáráz gyep a hegy DNy-i oldalán: 2004.07.; *Északi-Bakony*: Hárskút, Gyöngyös-hegy, kaszálórét: 2003.06.,07.; *Keleti-Bakony*: Tés, Móróc-tető, gyomos száraz gyep: 2001.06.; Várpalota, löszgyep a Fajdas-hegy alatt: 2004.07.; *Bakonyalja*: Nagytevel, homokpusztagyep: 2001.08., Ugod, Szénégető, felszáráz gyep: 2005.06.

Gampsocleis glabra (Herbst, 1786) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Tapolca, Pénzes-rét: 2001.07.; *Keleti-Bakony*: Csór, Sér-hegytől északra, extenzív szántó és parlag: 2004.06.

Metrioptera bicolor (Philippi, 1830) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Balatonfüred, Nagy-mező, karsztbokor-erdő-sziklagyep mozaik: 2000.07.; Köveskál, ültetett mandulás a falutól DNy-ra: 2002.06.; Köveskál: Sásdi-rét, kaszálórét: 2002.05.; Kővágóörs, Forगतós, kaszálórét: 2002.06.; Kővágóörs, Sóstó, *Bromus erectus* gyep: 2002.06.; Köveskál: Sásdi-rét, üde láprét: 2002.05., 2003.06., Köveskál: Sásdi-rétek, karcsú perjés másodlagos száraz gyep: 2002.06.; Köveskál, Sásdi-legelő, kiszáradt magassásos: 2002.06.; Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gyep: 2002.08.; Köveskál, Bonta-tó, gyomos mezofil gyep: 2003.06.; Köveskál, Horog-hegy, sztyeprét: 2003.06.; Kékkút, Savanyú-kúti-dűlő, mocsár-rét: 2002.07.; Tapolca-Diszel, Csobánc-hegy Ny-i oldala, irtásrét: 2005.06.; *Déli-Bakony*: Nyirád: Sár-álló, kiszáradó láprét: 2002.06.,07.; Uza, csarabos: 2002.07.,08., Taliándörögd, Agár-tető, kaszálórét: 2003.06.; Uza: lejtősztyeprét: 2002.07.,08.; Csabrendek, Rendeki-hegy, felszáráz gyep a hegy DNy-i oldalán: 2004.07.; *Északi-Bakony*: Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos nyílt száraz gyep: 2001.06.; Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos száraz gyep: 2001.08.; Olaszfalu, Eperkés-hegy, felülvetett kaszálórét: 2003.06.; Bakonybél, Somhegypusza, kaszálórét: 2003.06.,07.; Hárskút, Gyöngyös-hegy, kaszálórét: 2003.06.; Csehbánya, Vágás-dűlő, Ökör-mező, felhagyott szántó és kaszáló: 2004.07.; *Keleti-Bakony*: Várpalota, löszgyep a Fajdas-hegy alatt: 2004.07.; Bodajk,

lőszdomb a falutól Ny-ra: 2004.07.; *Bakonyalja*: Fenyőfő, homokpusztagyep: 2001.07.; Ugod, Szénégető, félszáz gyp: 2005.06.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002.07.]

Metrioptera roeselii (Hagenbach, 1822) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Köveskál, ültetett mandulás a falutól DNy-ra: 2002.06.; Köveskál: Sásdi-rét, üde láprét: 2003.06.,07.; Monoszló, Alsó-erdő, fás legelő: 2003.07.; Köveskál: Sásdi-rétek, karcsú perjés másodlagos száraz gyp: 2002.06.; Köveskál, Sásdi-legelő, kiszáradt magas-sásos: 2002.06.; Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gyp: 2002.08.; Köveskál, Bonta-tó, gyomos mezofil gyp: 2003.06.; Köveskál, Horog-hegy, kaszálórét: 2003.06.; Kékkút, Savanyú-küti-dűlő, magassásos: 2002.07.; Kékkút, Savanyú-küti-dűlő, mocsárrét: 2002.07.; Kővágóórs, Burnót-rét, kaszálórét: 200.07.; Balatonszőlős, Sötét-rét, üde láprét: 2003.06.,07.; Káptalantóti, Tóti-rét, mocsárrét: 2003.07.; *Déli-Bakony*: Nyirád Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.06., 2002.07.; Nagyvázsony, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.06.,07.; Úrkút, Kab-hegy, Dozmat-rét, kaszálórét: 2003.06.,07.; Szóc, Sörke-rét, degradált kaszálórét: 2001.08.; Sáska, Agár-tető, Fingó-kút, erdőszegély, égeres: 2001.08.; Sáska, Agár-tető, Csigó-kút, mezofil gyp: 2001.08.; Taliándörögd, Agár-tető, kaszálórét: 2003.06.; Taliándörögd, Bondoró-hegy, erdőtisztás: 2003.06.; *Északi-Bakony*: Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos nyílt száraz gyp: 2001.06.; Bakonybél, Somhegypusztá, kaszálórét: 2003.06.,07.; Csesznek-Gézaháza, Gézaházi-kaszáló, hegyi kaszálórét: 2003.06.; Porva, Csárda-tető, hegyi kaszálórét: 2003.06., Csehbánya, Vágás-dűlő, Ökör-mező, felhagyott szántó és kaszáló: 2004.07.; Csehbánya, Öreg-hálás, erdőtisztás: 2004.07.; *Keleti-Bakony*: Isztimér, Hárs-hegy, félszáz irtásrét: 2001.07.; Balinka, Farkas-küti-irtás, félszáz gyp: 2001.07.; Kincsesbánya, Felsőkincses, másodlagos gyp egykori bányaterületen: 2004.07.; *Bakonyalja*: Pápakovácsi, Attyai-láprét, üde láprét: 2003.06.,07.,08.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002.07.]

Pachytrachis gracilis (Brunner von Wattenwyl, 1861) – Bakonyvidék, *Keleti-Bakony*: Tés, Mórocztető, lejtősztyeprét: 2004.07.

Pholidoptera aptera (Fabricius, 1793) – Bakonyvidék, *Keszthelyi-hegység*: Zalasántó, Farkas-hegy, erdei aljnővényzet: 2003.07.; Zalasántó, Tátika, bükkös aljnővényzete: 2003.07.; Balatongyörök, Kalosza-völgy, erdőszegély: 2004.05.; *Északi-Bakony*: Bakonybél, Fekete-Séd völgye: 2001.06.; Bakonybél, Öreg-Szarvad-árok, bükkös: 2004.05.; Balinka, Szalmavár: 1995.07.; Csehbánya, Öreg-hálás, erdőtisztás: 2004.07.; *Déli-Bakony*: Nagyvázsony, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.06., Úrkút, Kab-hegy, Dozmat-rét, kaszálórét: 2003.06.

Pholidoptera fallax (Fischer, 1853) – Bakonyvidék, *Keszthelyi-hegység*: Zalasántó, Farkas-hegy, erdei aljnővényzet: 2003.07.; Zalasántó, Tátika, félszáz gyp erdőszegélyben: 2003.07.; *Balaton-felvidék*: Köveskál: Sásdi-rét, üde láprét: 2003.06.,07.; Tapolca-Diszel, Csobánc-hegy Ny-i oldala, irtásrét: 2005.06.; *Déli-Bakony*: Uza, csarabos: 2002.09.; *Északi-Bakony*: Csesznek, Vár-hegy, lejtősztyeprét: 2001.07.; Csesznek, Vár-hegy, akác aljnővényzetében: 2001.07.

Pholidoptera griseoaptera (De Geer, 1773) – Bakonyvidék, *Keszthelyi-hegység*: Zalasántó, Farkas-hegy, erdei aljnővényzet: 2003.07.; Zalasántó, Tátika, félszáz gyp erdőszegélyben: 2003.07.; *Balaton-felvidék*: Köveskál, Sásdi-rét, kaszálórét: 2002.05.; Mindszentkál, Parlag-rét, félszáz gyp szántószegélyben: 2002.05.; Köveskál, Horog-hegy, sztyeprét: 2003.06.; Kapolcs, Kapitány-tető, félszáz gyp: 2003.06.; Monoszló, Alsó-erdő, fás legelő: 2003.07.; *Déli-Bakony*: Nyirád Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.07., 2002.07.,08.; Nagyvázsony, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.06.; Úrkút, Kab-hegy, Dozmat-rét, kaszálórét: 2003.06.; Taliándörögd, Bondoró-hegy, erdei nyiladék: 2003.06.; Sümeg, Mogyorós-domb (Városerdő): 2004.09.; Sáska, Agár-tető, Fingó-kút, erdőszegély, égeres: 2001.08.; *Északi-Bakony*: Csesznek, Vár-hegy, akác aljnővényzete: 2001.07.; Veszprémvarsány: Malom-hegy: 1995.09.; Csehbánya, Öreg-hálás, erdőtisztás: 2004.07.; *Keleti-Bakony*: Kincsesbánya, Felsőkincses, másodlagos gyp egykori bányaterületen: 2004.07.; Isztimér, Szentgyörgyi-erdő, tisztás: 2004.07.; Bodajk, lőszdomb a falutól Ny-ra: 2004.07.; *Bakonyalja*: Fenyőfő, homokbánya, cserjés szegély: 2001.08.; Ugod, Szénégető, félszáz gyp: 2005.06.; Dunazug-hegyvidék, *Gerecse-vidék*: Süttő, Pisznice, kaszálórét: 2000.06.

Platycleis montana Kollar, 1833 – Bakonyvidék, *Bakonyalja*: Fenyőfő, homokpusztagyep: 2001.07.

Platycleis albopunctata (Goeze, 1778) – Bakonyvidék, *Keszthelyi-hegység*: Zalasántó, Farkas-hegy, erdei aljnővényzet: 2003.07.; *Balaton-felvidék*: Balatonfüred, Nagy-mező, karsztbokorerdő-sziklagyp mozaik: 2000.07.; Vilonya, Külső-hegy, dolomit sziklagyp: 2001.06. (*tes*); Litér, Nyerges-hegy, leégett fekete-fenyves helyén felújuló nyílt dolomit gyp: 2001.08.; Aszófő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.09.; Kisapáti, Szent György-hegy, sziklagyp: 2002.10.; Kapolcs, Király-kő, erdőszegély: 2003.06.; Aszófő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.06.,09.; Balatonfüred, Péter-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.08.,09.; Balatonfüred, Péter-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.08.; Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.06.,07.,08.,09.; Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.06.,07.,08.; Köveskál: Sásdi-rét, üde láprét: 2003.07.; Mindszentkál, Parlag-rét, félszáz gyp szántószegélyben: 2002.05.; Raposka, Szentgyörgy-hegy, nyílt szilikát sziklagyp: 2001.08.; Nemesgulács, Gulács-hegy, lejtősztyeprét: 2002.10.; *Déli-Bakony*: Sáska, Magyal-hegy, sziklagyp-bokorerdő mozaik: 2001.07.; Uza, csarabos: 2002.07.,08.; Uza: lejtősztyeprét: 2002.07.,08.; Kapolcs, Király-kő,

erdőszegély: 2003.06.; Sümeg, Mogyorós-domb (Városerdő): 2004.09.; Sümegprága, Sarvaly-hegy, bazaltbánya: 2004.07.; *Északi-Bakony*: Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos nyílt száraz gyepek: 2001.06.; Csesznek, Vár-hegy, lejtősztyeprét, sziklagyep: 2001.07.; *Keleti-Bakony*: Bakonykútpuszta, löszgyep: 2004.07.; Várpalota, Baglyas-hegy: 2001.07.; Bodajk, Gaja-szurdok, nyílt sziklagyep: 2005.07.; *Bakonyalja*: Nagytevel, homokpusztagyep: 2001.07.; Fenyőfő, homokpusztagyep: 2001.07.; Fenyőfő, leromlott homokpusztagyep út mentén: 2001.07.; Ugod, Szénégető, félszáraz gyepek: 2005.06.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.]; Dunazug-hegyvidék, *Gerecse-vidék*: Csolnok, Gete, lejtősztyeprét: 2000.06.

Pterolepis germanica (Herrich-Schäffer, 1840) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Badacsonytördemic, terasz külterületen: 2002.08.; Aszfő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.07.,09.; 2004.06.,07.; Nemesgulács, Gulács, sziklagyep: 2002.10.; Balatonfüred, száraz gyomos gyepek a Sportpark tavától D-re: 2004.07.; Balatonfüred, Péter-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.06.,07.; Nemesgulács, Gulács-hegy, lejtősztyeprét: 2002.10.; Köveskál, Horog-hegy, sztyeprét: 2003.06.; Badacsonytördemic, Badacsony, bokorerdő: 2005.05.; *Déli-Bakony*: Sáska, Magyal-hegy, sziklagyep-bokorerdő mozaik: 2001.07.; Uzsza, csarabos: 2002. 08.; *Keleti-Bakony*: Várpalota, löszgyep a Fajdas-hegy alatt: 2004.07.; Várpalota, Baglyas-hegy: 2001.07.; Isztimér, Szentgyörgyi-erdő, tisztás: 2004.07.; Bodajk, Gaja-szurdok, nyílt sziklagyep: 2005.07.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002.07.]

Tetigonia cantans (Füssli, 1775) – Bakonyvidék, *Déli-Bakony*: Nagyvázsony, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.06.; Úrkút, Kab-hegy, Dozmat-rét, kaszálórét: 2003.06.; *Bakonyalja*: Fenyőfő, Újföldek, Bécsi-árok alja: 2004.10.

Tetigonia caudata (Charpentier, 1842) – Bakonyvidék, *Északi-Bakony*: Lókút, szubatantikus szántóföldi gyomnövényzet: 2001.06.; 2002.06.; 2003.06.,07.; 2004.06.

Tetigonia viridissima Linnaeus, 1758 – Bakonyvidék, *Keszthelyi-hegység*: Zalaszántó, Farkas-hegy, erdei aljnövényzet: 2003.07.; *Balaton-felvidék*: Köveskál, ültetett mandulás a falutól DNY-ra: 2002.06.; Köveskál: Sásdi-rét, üde láprét: 2003.06.,07.; Köveskál, Bonta-tó, gyomos mezofil gyepek: 2003.06.; Köveskál, Horog-hegy, sztyeprét: 2003.06.; Monoszló, Alsó-erdő, fás legelő: 2003.07.; Kővágóörs, Forгатós, kaszálórét: 2002.06.; Tihany, Külső-tó, mezofil kaszálórét: 2002.05.; Pécsely, Diós-rét, kaszálórét: 2002.06.; Pápakovácsi, Attyai-láprét, üde láprét: 2003.06.; Balatonszőlős, Sötét-rét, üde láprét: 2003.07.; Tapolca-Diszel, Csobánc-hegy Ny-i oldala, irtásrét: 2005.06.; Badacsonytördemic, Badacsony, bokorerdő: 2005.05.; *Déli-Bakony*: Nemesvámos, Szár-hegy, félszáraz sztyeprét: 2001.06.; Sümeg, belterület: 2001.07.; Nyirád, Sár-álló, kiszáradó láprét, bokorfűzes: 2002.06.; Nagyvázsony, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.06.; Taliándörögd, Bondoró-hegy, erdőtisztás: 2003.06.; Taliándörögd, Agár-tető, kaszálórét: 2003.06.; *Északi-Bakony*: Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos nyílt száraz gyepek: 2001.06.; Csesznek, Vár-hegy, lejtősztyeprét: 2001.07.; Zirc, belterület: 2001.07.; Hárskút, Gyöngyös-hegy, kaszálórét: 2003.06.; Zirc, Pintér-hegy, kaszálórét: 2003.07.; Csehánya, Rókalyukas-árok, erdőszegély: 2004.07.; *Keleti-Bakony*: Isztimér, Szentgyörgyi-erdő, tisztás: 2004.07.; Csór, Sér-hegytől északra, extenzív szántó és parlag: 2004.06.; *Bakonyalja*: Homokbödöge, gabonábla a Homokbödöge–Fenyőfő földút mellett: 2001.05.; Ugod, Szénégető, félszáraz gyepek: 2005.06.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.]

Grylloidea

Gryllus campestris Linnaeus, 1758 – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Balatonfüred, Tamás-hegy, lejtősztyeprét: 2001.05., Vilonya, Külső-hegy, dolomit sziklagyep: 2001.05. (*tcs*); Mogyorós-hegy, dolomit sziklagyep: 2001.05. (*tcs*); Királyszentistván, Ugri-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 2001.03.,04.,05. (*tcs*); Királyszentistván, Ugri-hegy, dolomit sziklagyep: 2001.05., (*tcs*); Tihany, Külső-tó, szőlőterület: 2001.08.10.-09.26. (*tcs*); Köveskál: Sásdi-rét, karcsú perjés másodlagos száraz gyepek: 2002.06.; Köveskál: Sásdi-rét, kaszálórét: 2001.05.; Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gyepek: 2002.08.; *Déli-Bakony*: Nemesvámos, Szár-hegy, félszáraz sztyeprét: 2001.06.; Nyirád Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.07., 2002.08.; Uzsza, lejtősztyeprét: 2002.07.,08.; Taliándörögd, Bondoró-hegy, erdőtisztás: 2003.06.; *Északi-Bakony*: Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos nyílt száraz gyepek: 2001.06.; Bakonygyirót, ültetett almás: 2001.10. (*tcs*); Csesznek, Vár-hegy, sziklagyep: 2001.07.; *Keleti-Bakony*: Isztimér, Szentgyörgyi-erdő, tisztás: 2004.07.; *Bakonyalja*: Homokbödöge, gabonábla a Homokbödöge–Fenyőfő földút mellett: 2001.05.; Ugod, Szénégető, félszáraz gyepek: 2005.06.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.]

Melanogryllus desertus (Pallas, 1771) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Vilonya, Külső-hegy, lejtősztyeprét: 2001.05. (*tcs*).

Oecanthus pellucens (Scopoli, 1763) – Bakonyvidék, *Keszthelyi-hegység*: Zalaszántó, Farkas-hegy, erdei aljnövényzet: 2003.07.; *Balaton-felvidék*: Balatonfüred, Péter-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.07.; Balatonfüred, Péter-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.07.; Aszfő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.07.,09.; *Déli-Bakony*: Nyirád, Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.07., 2002.08.; Taliándörögd, Bondoró-hegy, erdőtisztás: 2003.06.; *Északi-Bakony*: Csesznek, Vár-hegy, lejtősztyeprét: 2001.07.; *Keleti-Bakony*: Tés, Móróc-tető, lejtősztyeprét:

2004.07.; *Bakonyalja*: Nagytevel, homokpusztagyep: 2001.07.; Fenyőfő, homokpusztagyep: 2001.07.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.].

Gryllotalpa gryllotalpa (Linnaeus, 1758) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Tihany, Külső-tó, nádas: 2001.06. (tcs).
Myrmecophilus acervorum (Panzer, 1799) – Bakonyvidék, *Keleti-Bakony*: Szentgál, Veszprémi-séd: 2001.07.

Caelifera Tetridoidea

Tetrix bipunctata (Linnaeus, 1758) – Bakonyvidék, *Északi-Bakony*: Csehbánya, Rókalyukas-árok, erdőszegély: 2004.07.

Tetrix subulata (Linnaeus, 1758) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Tihany, Külső-tó szegélyében: 2001.04. (tcs); Mindszentkál, Parlag-rét, félszáraz gyeper szántószegélyben: 2002.05.; Lesencetomaj, Lesencei-láprét, üde láprét: 2003.06.; Badacsonyládbi-hegy, Balaton part: 2004.04.

Tetrix tenuicornis Sahlberg, 1893 – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Monoszló, Tar-hegy, sztyeprét: 2002.05.; Lesencetomaj: Lesencei-láprét, üde láprét: 2003.06.; *Déli-Bakony*: Uza, csarabos: 2002.07.,08.,09.; Taliándörögd, Bondoró-hegy, erdei nyiladék: 2003.06.; *Északi-Bakony*: Bakonybél, Somhegypuszta, kaszálórét: 2003.07.,09.; Zirc, Pintér-hegy, kaszálórét: 2003.07.; *Bakonyalja*: Fenyőfő, homokpusztagyep: 2001.07.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002.07.].

Acridoidea

Acrida ungarica (Herbst, 1786) – Bakonyvidék: *Déli-Bakony*: Sáska, nyílt homokpusztagyep: 2001.07.

Calliptamus italicus (Linnaeus, 1758) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Balatonfüred, Nagy-mező, karsztbokor-erdő-sziklagyep mozaik: 2000.07.; Litér, Nyerges-hegy, leégett fekete-fenyves helyén felújuló nyílt dolomit gyeper: 2001.08.; Raposka, Szentgyörgy-hegy, nyílt szilikát sziklagyep: 2001.08.; Aszófő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.06.,07.,08.,09.; Aszófő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.06.,07.,08.,09.; Balatonfüred, Péter-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.07.,09.; Balatonfüred, Péter-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.08.,09.; Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.06.; Monoszló, Alsó-erdő, fás legelő: 2003.07.; Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.07.,08.,09.; Lesencetomaj: Lesencei-láprét, üde láprét: 2003.07.; Mindszentkál, Parlag-rét, félszáraz gyeper szántószegélyben: 2002.05.; Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gyeper: 2002.08.; Balatonszőlős, Kosbika, gyomos száraz gyeper: 2003.06.; Köveskál, Horog-hegy, sztyeprét: 2003.06.; *Déli-Bakony*: Sáska, Magyal-hegy, sziklagyep-bokorerdő mozaik: 2001.07.; Uza, csarabos: 2002.07.,08.,09.; Uza, lejtősztyeprét: 07.,08.,09.; Sáska, nyílt homokpusztagyep: 2001.07.; Taliándörögd, Bondoró-hegy, erdei nyiladék: 2003.06.; Sümeg, Mogyorós-domb (Városerdő): 2004.09.; Csabrendek, Rendeki-hegy, félszáraz gyeper a hegy DNy-i oldalán: 2004.07.; *Északi-Bakony*: Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos nyílt száraz gyeper: 2001.06.; Csesznek, Vár-hegy, sziklagyep: 2001.07.; *Keleti-Bakony*: Várpalota, Baglyas-hegy: 2001.07.; Balinka, Farkas-kúti-irtás, félszáraz gyeper: 2001.07.; Várpalota, löszgyeper a Fajdas-hegy alatt: 2004.07.; Kincsesbánya, Felsőkincses, másodlagos gyeper egykori bányaterületen: 2004.07.; Bodajk, Gaja-szurdok, nyílt sziklagyep: 2005.07.; *Bakonyalja*: Nagytevel, homokpusztagyep: 2001.07.; Fenyőfő, homokpusztagyep: 2001.07.; Fenyőfő, leromlott homopusztagyep út mentén: 2001.07.; Döbrönte, kavicsbánya, felhagyott bányafelszín: 2003.08.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.]; Dunazug-hegyvidék, *Gerecse-vidék*: Süttő, Pisznice, kaszálórét: 2000.06.

Pezotettix giornae (Rossi, 1794) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Badacsonytördemic terasz külterületen: 2002.11.; Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gyeper: 2002.08.; Aszófő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.07., Balatonfüred, Székér-kút melletti száraz gyomos gyeper: 2004.07.; *Keleti-Bakony*: Várpalota, löszgyeper a Fajdas-hegy alatt: 2004.07.

Chorthippus apricarius (Linnaeus, 1758) – Bakonyvidék: *Balaton-felvidék*: Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.09.; Aszófő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.09.; *Déli-Bakony*: Uza: lejtősztyeprét: 2002.07.,08.

Chorthippus biguttulus (Linnaeus, 1758) – Bakonyvidék: *Balaton-felvidék*: Aszófő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.06.,07.,08.,09., 2004.09.; Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.09.; Köveskál, Sásdi-rét, üde láprét: 2003.09.; Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gyeper: 2002.08.; Kővágóórs, Burnót-rét, kaszálórét: 2001.07.; Balatonszőlős, Sötét-rét, üde láprét: 2003.09.; Káptalanfői, Tóti-rét, mocsárrét: 2003.07.; Balatongyörök, degradált sztyeprétfolt: 2003.08.; Gyulakeszi, Szél-megyei-domb, nyílt dolomit sziklagyep: 2004.10.; *Déli-Bakony*: Nyirád, Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.07., 2002.08.; Nyirád, Sár-álló, útszéli száraz gyeper:

2002.07.; Uza, csarabos: 2002.07.,08.,09.; Uza, lejtősztyeprét: 2002.07.,08.; Nagyvázsony, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.06.,07.,09.; Úrkút, Kab-hegy, Dozmat-rét, kaszálórét: 2003.06.,07.,09.; *Északi-Bakony*: Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos nyílt száraz gyeprét: 2001.06.; Csesznek, Vár-hegy, lejtősztyeprét: 2001.07.; Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos száraz gyeprét: 2001.08.; Olaszfalu, Eperkés-hegy, felülvetett hegyi kaszálórét: 2003.06.; Bakonybél, Somhegypuszta, kaszálórét: 2003.09.; Hárskút, Gyöngyös-hegy, kaszálórét: 2003.06.,09.; Lókút, Óbányapuszta, kaszálórét: 2003.09.; Porva, Csárda-tető, hegyi kaszálórét: 2003.08.,09.; Zirc, Pintér-hegy, kaszálórét: 2003.06.,09.; *Keleti-Bakony*: Várpalota, Baglyas-hegy: 2001.07.; Balinka, Farkas-kúti-irtás, félszáraz gyeprét: 2001.07.; *Bakonyalja*: Nagytevel, homokpusztagyeprét: 2001.07.; Fenyőfő, homokpusztagyeprét: 2001.07.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.]

Chorthippus brunneus (Thunberg, 1815) – Bakonyvidék: *Balaton-felvidék*: Aszfőfő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.06.,07.,08.,09.; Aszfőfő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.08.,09.; Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.07.,08.,09.; Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.09.; Tihany, Farkasverem, szőlő: 2001.06. (*tc*); Badacsony, degradált szárazgyeprét: 2001.07.; Balatonyörök, degradált sztyeprétfolt: 2003.08.; Köveskál: Sásdi-rét, üde láprét: 2003.08.,09.; Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gyeprét: 2002.08.; Kékkút, Savanyú-kúti-dűlő, mocsárrét: 2002.07.; Lesencetomaj: Lesencei-láprét, üde láprét: 2003.09.; Káptalantóti, Tóti-rét, mocsárrét: 2003.07.,09.; Balatonfüred, Péter-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.07.; *Déli-Bakony*: Sáska, Magyalhegy, sziklagyeprét-bokorerdő mozaik: 2001.07.; Nyirád, Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.07., 2002.08.; Nyirád, Sár-álló, útszéli száraz gyeprét: 2002.07.; Uza, csarabos: 2002.07.,08.,09.; Uza, lejtősztyeprét: 2002.07.,08.; Sáska, nyílt homokpusztagyeprét: 2001.07.; Nagyvázsony, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.09.; Úrkút, Kab-hegy, Dozmat-rét, kaszálórét: 2003.09.; Sümeg, Mogyorós-domb (Városerdő): 2004.09.; Szóc, Király-domb, degradált sztyeprét: 2001.08.; Sáska, Agár-tető, Fingó-kút, égeres erdőszegély: 2001.08.; Ajka, Jakab-kúti-árok, cserjés: 2002.11; Ajka-Padragkút, Segg-berek, kaszálórét: 2003.07.; *Északi-Bakony*: Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos nyílt száraz gyeprét: 2001.06.; Csesznek, kőbánya, nyílt kőzetfelszín: 2001.07.; Bakonygyirót, almaültetvény: 2001.10. (*tc*); Csesznek, Vár-hegy, lejtősztyeprét: 2001.07.; Porva, Csárda-tető, hegyi kaszálórét: 2003.08.,09.; Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos száraz gyeprét: 2001.08.; Olaszfalu, Eperkés-hegy, felülvetett hegyi kaszálórét: 2003.06.; Bakonybél, Somhegypuszta, kaszálórét: 2003.09.; Hárskút, Gyöngyös-hegy, kaszálórét: 2003.06.,09.; Lókút, Óbányapuszta, kaszálórét: 2003.09.; Zirc, Pintér-hegy, kaszálórét: 2003.06.,07.,09.; *Keleti-Bakony*: Hajmáskér, Séd-völgyi-sziklák, dolomit sziklagyeprét: 2000.06.; Várpalota, Baglyas-hegy, sziklagyeprét: 2001.07.; Bodajk, Gaja-szurdok, nyílt sziklagyeprét: 2005.07.; *Bakonyalja*: Fenyőfő, homokpusztagyeprét: 2001.07.; Pápakovácsi, Attyai-láprét, üde láprét: 2003. 09.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.]; Dunazug-hegyvidék, *Gerecse-vidék*: Bikolpuszta, Pisznice, kaszálórét: 2000.06.

Chorthippus dorsatus (Zetterstedt, 1821) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Köveskál: Sásdi-rét, üde láprét: 2003.06.; Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gyeprét: 2002.08.; Káptalantóti, Tóti-rét, mocsárrét: 2003.07.; *Déli-Bakony*: Uza, lejtősztyeprét: 2002.07.,08.; Nagyvázsony, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.06.,07.,09.; Úrkút, Kab-hegy, Dozmat-rét, kaszálórét: 2003.06.,07.,09.; Ajka-Padragkút, Segg-berek, kaszálórét: 2003.07.; *Északi-Bakony*: Bakonybél, Somhegypuszta, kaszálórét: 2003.06.; Hárskút, Gyöngyös-hegy, kaszálórét: 2003.06.; Lókút, Óbányapuszta, kaszálórét: 2003.08.,09.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.]

Chorthippus mollis (Charpentier, 1825) – Bakonyvidék: *Balaton-felvidék*: Aszfőfő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.08.,09., Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.09., Köveskál: Sásdi-rét, üde láprét: 2003.08.,09.; Lesencetomaj, Lesencei-láprét, üde láprét: 2003.08.; Káptalantóti, Tóti-rét, mocsárrét: 2003.07.; *Déli-Bakony*: Uza, lejtősztyeprét: 2002.07.,08.; Nagyvázsony, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.06.,07.,09.; Ajka-Padragkút, Segg-berek, kaszálórét: 2003.07.; *Északi-Bakony*: Csesznek, Vár-hegy, lejtősztyeprét: 2001.07.; Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos száraz gyeprét: 2001.08.; Zirc, Pintér-hegy, kaszálórét: 2003.09.; Porva, Csárda-tető, hegyi kaszálórét: 2003.09.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.]

Chorthippus montanus (Charpentier, 1825) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Köveskál, Sásdi-rét, üde láprét: 2003.06.,07.; Kékkút, Savanyú-kúti-dűlő, mocsárrét: 2002.07.; Lesencetomaj: Lesencei-láprét, üde láprét: 2003.06.,07.; Pápakovácsi, Attyai-láprét, üde láprét: 2003.06.; Monoszló, Alsó-erdő, fás legelő: 2003.07.; Balatonszőlős, Sötét-rét, üde láprét: 2003.06.,07.; Káptalantóti, Tóti-rét, mocsárrét: 2003.07.; *Déli-Bakony*: Nagyvázsony, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.06.,07.; Úrkút, Kab-hegy, Dozmat-rét, kaszálórét: 2003.06.,07.; Szóc, Sörke-rét, degradált kaszálórét: 2001.08.; Sáska, Agár-tető, Csigó-kút, mezofil gyeprét: 2001.08.; Ajka-Padragkút, Segg-berek, kaszálórét: 2003.07.; *Északi-Bakony*: Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos száraz gyeprét: 2001.08.; Olaszfalu, Eperkés-hegy, felülvetett hegyi kaszálórét: 2003.06.; Bakonybél, Somhegypuszta, kaszálórét: 2003.06.,07.; Hárskút, Gyöngyös-hegy, kaszálórét: 2003.06.,07.; Lókút, Óbányapuszta, kaszálórét: 2003.08.; Zirc, Pintér-hegy, kaszálórét: 2003.06.; Csesznek-Gézháza, Gézházi-kaszáló, hegyi kaszálórét: 2003.06.; Csehbanya, Vágás-dűlő, Ökör-mező, felhagyott szántó és kaszáló: 2004.07.; Csehbanya, Öreg-hálás, erdőtisztás: 2004.07.; Porva, Csárda-tető, hegyi kaszálórét: 2003.06.,08.,09.; *Keleti-Bakony*: Isztimér, Hárs-hegy, félszáraz irtásrét: 2001.07.; Balinka, Farkas-kúti-

irtás, félszáraz gyep: 2001.07.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.]; Dunazug-hegyvidék, *Gerecse-vidék*: Lábatlan, Pisznice, pusztafüves lejtősztyeprét: 2000.06.

Chorthippus parallelus (Zetterstedt, 1821) – Bakonyvidék, *Keszthelyi-hegység*: Zalaszántó, Farkas-hegy, erdei aljnövényzet: 2003.07.; *Balaton-felvidék*: Kővágóörs, Forгатós, kaszálórét: 2002.06.; Kővágóörs, Sóstó, *Bromus erectus* gyep: 2002.06.; Kővágóörs, Burnót-rét, kaszálórét: 2001.07.; Köveskál: Sásdi-rét, üde láprét: 2003.06.,07.; Köveskál: Sásdi-rét, karsú perjés másodlagos száraz gyep: 2002.06.; Köveskál, Sásdi-legelő, kiszáradt magassásos: 2002.06.; Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gyep: 2002.08.; Kapolcs, Kapitány-tető, félszáraz gyep: 2003.06.; Köveskál, Bonta-tó, gyomos mezofil gyep: 2003.06.; Köveskál, Horog-hegy, kaszálórét: 2003.06.; Kékkút, Savanyú-kúti-dűlő, mocsárrét: 2002.07.; Lesencetomaj, Lesencei-láprét, üde láprét: 2003.06.,07.,09.; Pápakovácsi, Attyai-láprét, üde láprét: 2003.06.,08.,09.; Balatonszőlős, Sötét-rét, üde láprét: 2003.07.,08.,09.; Monoszló, Alsó-erdő, fás legelő: 2003.07.; Aszófő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.08.,09.; Káptalantóti, Tóti-rét, mocsárrét: 2003.07.; *Déli-Bakony*: Nyirád, Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.06.; Uza, csarabos: 2002.07.; Nagyvázszy, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.06.,07.,09.; Úrkút, Kab-hegy, Dozmat-rét, kaszálórét: 2003.06.,07.,09.; Ajka-Padragkút, Segg-berek, kaszálórét: 2003.07.; Sümeg, Mogyorós-domb (Városerdő): 2004.09.; Csabrendek, Rendeki-hegy, félszáraz gyep a hegy DNY-i oldalán: 2004.07.; Szóc, Sörke-rét, degradált kaszálórét: 2001.08.; Sáska, Agár-tető, Fingó-kút, égeres erdőszegély: 2001.08.; Sáska, Agár-tető, Csigó-kút, mezofil gyep: 2001.08.; Taliándörögd, Bondoró-hegy, erdőtisztás: 2003.06.; Taliándörögd, Agár-tető, kaszálórét: 2003.06.; *Északi-Bakony*: Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos száraz gyep: 2001.08.; Olaszfalu, Eperkés-hegy, felülvetett hegyi kaszálórét: 2003.06.; Bakonybél, Somhegypusztá, kaszálórét: 2003.06.,07.; Lókút, Óbányapusztá, kaszálórét: 2003.08.,09.; Hárskút, Gyöngyös-hegy, kaszálórét: 2003.06.,07.,09.; Zirc, Pintér-hegy, kaszálórét: 2003.06.,07.,09.; Csehbánya, Vágás-dűlő, Ökör-mező, felhagyott szántó és kaszáló: 2004.07.; Csehbánya, Öreg-hálás, erdőtisztás: 2004.07.; Csesznek-Gézaháza, Gézaházi-kaszáló, hegyi kaszálórét: 2003.06.; Porva, Csárda-tető, hegyi kaszálórét: 2003.06.,08.; *Keleti-Bakony*: Isztimér, Hárs-hegy, félszáraz irtásrét: 2001.07.; Várpalota, löszgyep a Fajdas-hegy alatt: 2004.07.; Várpalota, Baglyas-hegy, sziklagyep: 2001.07.; Balinka, Farkas-kúti-irtás, félszáraz gyep: 2001.07.; Kincsesbánya, Felsőkincses, másodlagos gyep egykori bányaterületen: 2004.07.; Bodajk, löszdomb a falutól Ny-ra: 2004.07.; *Bakonyalja*: Nagytevel, homokpusztagyep: 2001.07.; Fenyőfő, homokpusztagyep: 2004.08.; Bakonygyepes, Csigere-patak, patakmenti kaszáló: 2002.11.; Ugod, Szénégető, félszáraz gyep: 2005.06.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.]; Dunazug-hegyvidék, *Gerecse-vidék*: Lábatlan, Pisznice, pusztafüves lejtősztyeprét: 2000.06.

Chorthippus vagans (Eversmann, 1848) – Bakonyvidék, *Déli-Bakony*: Szóc, Király-domb, degradált sztyeprét: 2001.08.

Chrysocraon dispar (Germer, 1834) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Köveskál: Sásdi-rét, üde láprét: 2003.06.,07.; Köveskál, Sásdi-legelő, kiszáradt magassásos: 2002.06.; Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gyep: 2002.08.; Köveskál, Bonta-tó, gyomos mezofil gyep: 2003.06.; Köveskál, Horog-hegy, kaszálórét: 2003.06.; Köveskál, Horog-hegy, sztyeprét: 2003.06.; Lesencetomaj: Lesencei-láprét, üde láprét: 2003.06.; Pápakovácsi, Attyai-láprét, üde láprét: 2003.06.,07.,08.; Balatonszőlős, Sötét-rét, üde láprét: 2003.06.,07.; Káptalantóti, Tóti-rét, mocsárrét: 2003.07.; *Déli-Bakony*: Nyirád, Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.06.; Uza, lejtősztyeprét: 2002.07.,08.; Nagyvázszy, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.06.,07.; Csabrendek, Rendeki-hegy, félszáraz gyep a hegy DNY-i oldalán: 2004.07.; Sáska, Agár-tető, Csigó-kút, mezofil gyep: 2001.08.; Taliándörögd, Bondoró-hegy, erdőtisztás: 2003.06.; *Északi-Bakony*: Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos száraz gyep: 2001.08.; Porva, Csárda-tető, hegyi kaszálórét: 2003.06., Csehbánya, Vágás-dűlő, Ökör-mező, felhagyott szántó és kaszáló: 2004.07.; Csehbánya, Öreg-hálás, erdőtisztás: 2004.07.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.].

Dociostaurus brevicollis (Eversmann, 1848) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Kővágóörs, Kornyi-tó, nyílt gyomos száraz gyep: 2003.08.; Gyulakeszi, Szél-megyei-domb, nyílt dolomit sziklagyep: 2004.10.; *Déli-Bakony*: Sáska, nyílt homokpusztagyep: 2001.07.; *Keleti-Bakony*: Kincsesbánya, Felsőkincses, másodlagos gyep egykori bányaterületen: 2004.07.; *Bakonyalja*: Nagytevel, homokpusztagyep: 2001. 07., 08.; Fenyőfő, homokpusztagyep: 2001. 07.

Euchorthippus declivus (Brisout de Barneville, 1849) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.08., 2004.07.,08.; Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gyep: 2002.08.; *Déli-Bakony*: Nyirád, Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.07., 2002.08.; Uza, csarabos: 2002.09.; Uza, lejtősztyeprét: 2002.07.,08.; Sáska, nyílt homokpusztagyep, 2001.07.; Nagyvázszy, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.06.,07.; Úrkút, Kab-hegy, Dozmat-rét, kaszálórét: 2003.07.; Ajka-Padragkút, Segg-berek, kaszálórét: 2003.07.; Sümeg, Mogyorós-domb (Városerdő): 2004.09.; Sümegprága, Sarvaly-hegy, cserjés erdőszegély: 2004.07.; Csabrendek, Rendeki-hegy, félszáraz gyep a hegy DNY-i oldalán: 2004.07.; Szóc, Király-domb, degradált sztyeprét: 2001.08.; *Északi-Bakony*: Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos száraz gyep: 2001.08.; Csehbánya, Vágás-dűlő, Ökör-mező, felhagyott szántó és kaszáló: 2004.07.; Porva, Csárda-tető, hegyi kaszálórét: 2003.08.; *Keleti-Bakony*: Hajmáskér,

Séd-völgyi-sziklák, dolomit sziklagyep: 2000.06.; Várpalota, löszgyep a Fajdas-hegy alatt: 2004.07.; Várpalota, Baglyas-hegy: 2001.07.; Bakonykútpuszta, löszgyep: 2004.07.; *Bakonyalja*: Fenyőfő, homokpusztagyep: 2001.07.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002.07.]

Euthystira brachyptera (Ocskay, 1826) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Köveskál, Sásdi-rét, üde láprét: 2003.06.,07.; Köveskál, Sásdi-legelő, kiszáradt magassásos: 2002.06.; Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gyep: 2002.08.; Kapolcs, Kapitány-tető, félszáraz gyep: 2003.06.; Köveskál, Bonta-tó, gyomos mezofil gyep: 2003.06.; Köveskál, Horog-hegy, sztyeprét: 2003.06.; Kővágóörs, Sóstó, *Bromus erectus* gyep: 2002.06.; Kékkút, Savanyú-kúti-dűlő, mocsárrét: 2002.07.; Lesencetomaj, Lesencei-láprét, üde láprét: 2003.06.,07.; Pápakovácsi, Attyai-láprét, üde láprét: 2003.06.,07.; Balatonszőlős, Sötét-rét, üde láprét: 2003.06.,07.; Monoszló, Alsó-erdő, fás legelő: 2003.07.; Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.09.; *Déli-Bakony*: Veszprém, Csatar-hegy, nyílt sziklagyep: 2001.06.; Nyirád, Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.06.; Sáska, Magyar-hegy, sziklagyep-bokorerdő mozaik: 2001.07.; Uzsza, csarabos: 2002.07.,08.; Uzsza, lejtősztyeprét: 2002.07.,08.; Nagyvázsony, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.06.,07.,09.; Csabrendek, Rendeki-hegy, félszáraz gyep a hegy DNY-i oldalán: 2004.07.; Sáska, Agár-tető, Csigó-kút, mezofil gyep: 2001.08.; Úrkút, Kab-hegy, Dozmat-rét, kaszálórét: 2003.06.; Taliándörögd, Agár-tető, kaszálórét: 2003.06.; Taliándörögd, Bondoró-hegy, erdőtisztás: 2003.06.; *Északi-Bakony*: Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos száraz gyep: 2001.08.; Lókút, Óbányapuszta, kaszálórét: 2003.08.; Porva, Csárda-tető, hegyi kaszálórét: 2003.06., *Keleti-Bakony*: Isztimér, Hárs-hegy, félszáraz irtásrét: 2001.07.; Balinka, Farkas-kúti-irtás, félszáraz gyep: 2001.07.; Várpalota, löszgyep a Fajdas-hegy alatt: 2004.07.; Isztimér, Szentgyörgyi-erdő, tisztás: 2004.07.; Bodajk, Gaja-szurdok, nyílt sziklagyep: 2005.07.; *Bakonyalja*: Fenyőfő, homokpusztagyep: 2001.07.; Ugod, Szénégető, félszáraz gyep: 2005.06.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002.07.]; Dunazug-hegyvidék, *Gerecse-vidék*: Süttő, Pisznice, kaszálórét: 2000.06.

Gomphocerippus rufus (Linnaeus, 1758) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Aszófő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.09.; Balatonfüred, Péter-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.07.,09.; *Déli-Bakony*: Nyirád, Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.07., 2002.08.; Uzsza, csarabos: 2002.09.; Kab-hegy, erdőszegély: 2003.08.; Sümeg, Mogyorós-domb (Városerdő): 2004.09.; *Északi-Bakony*: Csesznek, Vár-hegy, lejtősztyeprét: 2001.07.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002.07.]

Myrmeleotettix maculatus (Thunberg, 1815) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Gyulakeszi, Szél-megyei-domb, nyílt sziklagyep: 2004.06.; *Déli-Bakony*: Sáska, nyílt homokpusztagyep: 2001.07.; *Bakonyalja*: Nagytevel, homokpusztagyep: 2001.07., Fenyőfő, homokpusztagyep: 2001.07.

Omocestus haemorrhoidalis (Charpentier, 1825) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Balatonfüred, Nagy-mező, karsztbokorerdő-sziklagyep mozaik: 2000.07.; Kisapáti, Szent György-hegy, sziklagyep: 2002.10.; *Déli-Bakony*: Nyirád Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.07., 2002.08.; Uzsza, csarabos: 2002.07.,09.; Uzsza: lejtősztyeprét: 2002.07.,08.; *Északi-Bakony*: Csesznek, Vár-hegy, lejtősztyeprét: 2001.07.; Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos száraz gyep: 2001.08.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002.07.]

Omocestus petraeus (Brisout de Barneville, 1856) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.07.,08., 2004.08.,09.; *Déli-Bakony*: Nyirád, Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.07.,2002.08.; Uzsza, csarabos: 2002.07.; Uzsza: lejtősztyeprét: 2002.07.,08.

Stenobothrus crassipes (Charpentier, 1825) – Bakonyvidék: *Déli-Bakony*: Uzsza, csarabos: 2002.07.; Uzsza: lejtősztyeprét: 2002.07.,08.; *Balaton-felvidék*: Aszófő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.06.,07.,08.,09.; Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gyep: 2002.08.; *Keleti-Bakony*: Tés, Mórocztető, lejtősztyeprét: 2004.07.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002.07.]

Stenobothrus lineatus (Panzer, 1796) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Balatonfüred, Nagy-mező, karsztbokorerdő-sziklagyep mozaik: 2000.07.; Aszófő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.06.,07.,08.; Aszófő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.07.,08.; Balatonfüred, Péter-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.07.,08.,09.; Kapolcs, Kapitány-tető, félszáraz gyep: 2003.06.; Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.06.; Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.07.; Pápakovácsi, Attyai-láprét, üde láprét: 2003.08.; Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gyep: 2002.08.; Köveskál, Horog-hegy, sztyeprét: 2003.06.; *Déli-Bakony*: Nyirád, Sár-álló, kiszáradó láprét: 2001.06.; Nyirád, Sár-álló, útszéli száraz gyep: 2002.07.; Uzsza, csarabos: 2002.07.,08.,09.; Uzsza, lejtősztyeprét: 2002.07.,08.; Nagyvázsony, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.06.,07.,09.; Taliándörögd, Bondoró-hegy, erdőtisztás: 2003.06.; Taliándörögd, Bondoró-hegy, erdei nyiladék: 2003.06.; Ajka-Padragkút, Seggerek, kaszálórét: 2003.07.; Csabrendek, Rendeki-hegy, félszáraz gyep a hegy DNY-i oldalán: 2004.07.; Úrkút, Kab-hegy, Dozmat-rét, kaszálórét: 2003.06.,07.; *Északi-Bakony*: Csesznek, Vár-hegy, lejtősztyeprét: 2001.07.; Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos száraz gyep: 2001.08.; Olaszfalu, Eperkés-hegy, felülvetett hegyi kaszálórét: 2003.06.; Hárskút, Gyöngyös-hegy, kaszálórét: 2003.06.,07.; Lókút, Óbányapuszta, kaszálórét: 2003.08.,09.; Lókút, Óbányapuszta, kaszálórét: 2003.08.; Porva, Csárda-tető, hegyi kaszálórét: 2003.08.,09., Csehbánya, Vágás-dűlő, Ökör-mező,

felhagyott szántó és kaszáló: 2004.07.; Csehbánya, Öreg-hálás, erdőtisztás: 2004.07.; *Keleti-Bakony*: Várpalota, Baglyas-hegy, sziklagyep: 2001.07.; Balinka, Farkas-küti-irtás, félszáraz gyep: 2001.07.; Kincsesbánya, Felsőkinces, másodlagos gyep egykori bányaterületen: 2004.07.; Várpalota, löszgyep a Fajdas-hegy alatt: 2004.07.; Bakonykútpuszta, löszgyep: 2004.07.; Bodajk, Gaja-szurdok, nyílt sziklagyep: 2005.07.; *Bakonyalja*: Fenyőfő, homokpusztagyep: 2001.07.; Döbrönte, kavicsbánya, felhagyott bányafelszín: 2003.08. Ugod, Szénégető, félszáraz gyep: 2005.06.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.]; Dunazug-hegyvidék: *Gerecse-vidék*: Süttő, Pisznice, kaszálórét: 2000.06.; Csolnok, Gete, lejtősztyeprét: 2000.06.

Stenobothrus nigromaculatus (Herrich-Schäffer, 1840) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Aszfőfő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.06.,07.,08.; Balatonfüred, Péter-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.07.,08., Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.06.,07.,08.; Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.07.,08.; Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gyep: 2002.08.; Gyulakeszi, Szél-megyei-domb, nyílt sziklagyep: 2004.06.; *Déli-Bakony*: Sáska, Magyal-hegy, sziklagyep-bokorerdő mozaik: 2001.07.; Uzza, csarabos: 2002.07.,08.; Uzza, lejtősztyeprét: 2002.07.,08.; *Északi-Bakony*: Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos nyílt száraz gyep: 2001.06.; *Keleti-Bakony*: Hajmáskér, Séd-völgyi-sziklák, dolomit sziklagyep: 2000.06.; Bodajk, Gaja-szurdok, nyílt sziklagyep: 2005.07.; *Bakonyalja*: Fenyőfő, homokpusztagyep: 2001.07.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.].

Stenobothrus stigmaticus (Rambur, 1838) – Bakonyvidék, *Déli-Bakony*: Nagyvázsony, Kab-hegy, 7. nyiladék, kaszálórét: 2003.06.

Atolopus thalassinus (Fabricius, 1781) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Köveskál: Sásdi-rét, üde láprét: 2003.08.,09.

Celes variabilis (Pallas, 1771) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Litér, Mogyorós-hegy, dolomit sziklagyep: 2001.07.; Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.07.,09.; Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.06.,07.,08.; Vilonya, Külső-hegy, dolomit sziklagyep: 2001.06. (*ics*); Gyulakeszi, Szél-megyei-domb, nyílt sziklagyep: 2004.06.; *Bakonyalja*: Fenyőfő, homokbánya, nyílt homokfelszín: 2001.08.

Mecostethus parapleurus (Hagenbach, 1822) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Köveskál: Sásdi-rét, üde láprét: 2003.07.

Oedipoda caerulescens (Linnaeus, 1758) – Bakonyvidék, *Keszthelyi-hegység*: Zalaszántó, Farkas-hegy, erdei aljnővényzet: 2003.07.; *Balaton-felvidék*: Balatonfüred, Nagy-mező, karsztbokorerdő-sziklagyep mozaik: 2000.07.; Litér, Nyerges-hegy, leégett fenyves helyén felújuló nyílt dolomit gyep: 2001.08.; Aszfőfő, Öreg-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.08., Balatonfüred, Péter-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.07.,08.,09., Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2002.07.,08.,09.; Litér, Mogyorós-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 2004.08.,09.; Gyulakeszi, Szél-megyei-domb, nyílt dolomit sziklagyep: 2004.10.; Raposka, Szentgyörgy-hegy, nyílt szilikát sziklagyep: 2001.08.; Kékkút, Kékküti-hegy, felhagyott szőlő: 2002.07.; Mindszentkál, Parlag-rét, félszáraz gyep szántószegélyben: 2002.05.; *Déli-Bakony*: Uzza, csarabos: 2002.07.,08.,09.; Uzza, lejtősztyeprét: 2002.07.,08.; Sáska, nyílt homokpusztagyep: 2001.07.; Sümeg, Mogyorós-domb (Városerdő): 2004.09.; Szóc, Sörke-rét, degradált kaszálórét: 2001.08.; *Északi-Bakony*: Olaszfalu, Eperkés-hegy, másodlagos nyílt száraz gyep: 2001.06.; Csesznek, kőbánya, nyílt kőzetfelszín: 2001.07.; Csesznek, Vár-hegy, sziklagyep: 2001.07.; *Keleti-Bakony*: Bodajk, Gaja-szurdok, nyílt sziklagyep: 2005.07.; *Bakonyalja*: Nagytevel, homokpusztagyep: 2001.07.; Fenyőfő, homokpusztagyep: 2001.07.; Fenyőfő, homokbánya, nyílt homokfelszín: 2001.08.; Fenyőfő, leromlott homokpusztagyep út mentén: 2001.07.; Döbrönte, kavicsbánya, felhagyott bányafelszín: 2003.08.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.].

Sphingonotus caeruleus (Linnaeus, 1767) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Kővágóörs, Kornyi-tó, nyílt gyomos száraz gyep: 2003.08.; *Déli-Bakony*: Sümegprága, Sarvaly-hegy, bazaltbánya: 2004.07.; *Bakonyalja*: Fenyőfő, homokbánya, nyílt homokfelszín: 2001.08.; Döbrönte, kavicsbánya, felhagyott bányafelszín: 2003.08.

Stethophyma grossum (Linnaeus, 1758) – Bakonyvidék, *Balaton-felvidék*: Köveskál: Sásdi-rét, üde láprét: 2003.07.; Köveskál, Sásdi-legelő, kiszáradt magassásos: 2002.06.; Köveskál, Bika-tó, gyomos üde gyep: 2002.08.; Kővágóörs, Burnót-rét, kaszálórét: 2001.07.; Lesencetomaj, Lesencei-láprét, üde láprét: 2003.06.; Pápakovácsi, Attyai-láprét, üde láprét: 2003.06.; Káptalantóti, Tóti-rét, mocsárrét: 2003.07.; [*Pápa-Devecseri-sík*: Somlóvásárhely: Somló-hegy, kaszálórét: 2002. 07.].

Értékelés

2001 tavasz és 2005 június között, zömmel a Bakonyvidéken folytatott adatgyűjtés során 68 egyenesszárnyú faj előfordulását jegyeztük. Ennek megfelelően a fenti középtájra vonatkozóan keletkeztek értékelhető mennyiségben faunisztikai adatok.

A kimutatott fajok közül ötöt korábban nem jeleztek a Bakonyvidék területéről. Az *Isophya modestior* és a *Poecilimon fussi* megtalálásának – a faunisztikai értéken túl – természetvédelmi, állatföldrajzi jelentősége is van. Előbbi a Tapolcai-medence több tanúhegyéről is előkerült, felhagyott extenzív gyümölcsös gyepeiből, ill. főképp a hegycsúcsok É-i és Ny-i oldalán lévő bokorerdőkből. A *Poecilimon fussi* egyetlen jelenleg ismert bakonyvidéki előfordulásán a faj élőhelye *Bromus erectus* sl. dominanciával jellemezhető félszáraz gyeperjes szegélye.

Az, hogy a *Polysarcus denticauda* eddig nem került publikálásra a Bakonyvidék területéről feltehetően azzal magyarázható, hogy a nagytestű szöcske rejtőzködő életmódot folytat, leggyakrabban magaskórós jellegű növények földközeli levelein tartózkodik. Sok esetben csak erőteljes hangja árulja el jelenlétét.

A *Myrmecophilus acervorum* tücsökfajt ugyancsak nem jelezték eddig a Bakonyvidékről. E tény a faj esetében leginkább arra vezethető vissza, hogy mintavételezése kis testmérete és speciális életmódja (hangyafészkekben él) miatt célzott, más egyenesszárnyúak gyűjtésétől eltérő módszert igényel.

A *Chorthippus vagans* a xerofil jellegű erdőszegélyek, tisztások tipikus faja (NAGY & SZÖVÉNYI 1997, SZÖVÉNYI & NAGY 1999). A hazánkban ritka előfordulású faj (RÁCZ 1998) Bakonyvidéki jelenléte nem meglepő, további szisztematikus terepbejárások feltehetően jelentősen gyarapítják majd a régióbeli előfordulási adatait.

A *Barbitistes serricauda* fajnak a Bakonyvidék területéről korábban egy ismert előfordulása volt (Márkó) (RÁCZ 1979). Köszönhetően elsősorban a kora nyári – a cserjeszint egyelések átvizsgálásával végzett – mintavételezésnek négy új élőhelyről került elő a Balatonfelvidék és a Déli-Bakony területén.

Régóta ismert az *Isophya modesta* somlói előfordulása (NAGY 1984, gyűjteményi példány a BTM (Zirc) Rovargyűjteményében: 1978.07.07., leg.: Szurgyi Zs.), azonban az állomány állapota hosszú ideje nem volt ismert. Több évi eredménytelenséget követően 2002. júliusában – a plató gyepterületeinek nagy részét érintő – tűzben elpusztult 8 nőstény és 3 hím példányt találtunk. 2004. augusztusában ugyanazon a gyepfolton (kaszálással fenntartott, növényzete alapján félszáraz ősi irtásrét) egy élő hím példány is előkerült.

A Bakonyvidékről publikált korábbi adata nem volt az *Isophya costata* fajnak. Szövényi szóbeli közlései során mintegy fél tucat itteni előfordulásról számolt be (pl. Zánka, Sásdi-rét). A természetvédelem által fokozott figyelemmel kísért rovar élőhely-választásának vizsgálatán (KENYERES et al. 2004b) alapuló szisztematikus adatgyűjtés során számos új előfordulása vált ismertté az utóbbi időszakban. Az előfordulási adatok zöme a Balaton-felvidék és a Déli-Bakony sztyepréteiről és kaszálórétjeiről származik, de kimutattuk számos másodlagos élőhelyéről is.

Az *Isophya kraussi* Bakonyvidéki státusza ugyancsak kevésbé volt ismert korábban. Egyetlen közölt adata „Sümeg, Sarvaly” megjegyzéssel került publikálásra (*Isophya pyrenea* névvel) (RÁCZ 1979). Az utóbbi években számos helyről mutattuk ki a fajt, elsősorban a Dunántúli-középhegység szubmontán régiójában található xerotherm molyhos tölgyesek, ill. bokorerdők tisztásairól.

A vizsgálati időszakban több további természetvédelmi szempontból fontos faj (*Saga pedo*, *Gampsocleis glabra*, *Acrida ungarica*) elterjedésére vonatkozó ismereteink gyarapodtak új előfordulások kimutatásával, a *Tettigonia caudata* esetében azonban a rovar – területhasználat megváltozásából eredő – visszaszorulását kellett dokumentálnunk. A Dunántúl egyetlen ismert recens *Tettigonia caudata* populációját megtalálásakor – 2000. júniusában – több száz egyedesre becsültük (KENYERES & BAUER 2001a-b). A 2000-ben extenzív művelésű (vegyszermentes, kézi gyomlálás) gabona-parcellák használata az elmúlt években megváltozott. 2003. júliusában csak

kis egyedszámú állományt találtunk a permetezett gabonaültetvényben. 2004. júniusában egy korábban parlag parcellában találtuk meg a faj néhány példányát, egy *Centaurea cyanus* marokán jelenlétét mutató foltban. 2005-ben a korábbi előfordulási területen található minden parcella intenzív művelésű volt, a *Tettigonia caudata* nem került elő sem azokból, sem a környező, természetközeli élőhelyekről, így egyelőre az állomány helyzete bizonytalannak tekintendő. Ez utóbbi példa is megerősíti a faunisztikai jellegű adatok közlésének fontosságát, illetve annak az alapkutatói és természetvédelmi dokumentációban betöltött szerepét.

Köszönetnyilvánítás: A szerző hálás köszönetét fejezi ki Bauer Norbertnek az egyenesszárnyú élőhelyek botanikai felvételezéséért, valamint a terepbejárások során nyújtott szerteágazó, önzetlen segítségéért. Futó Pétert, Kenyeres Ildikót, Kontschán Jenőt, Kutasi Csabát, Murányi Dávidot, Szinetár Csabát és Tóth Szabolcsot pedig gyűjtőmunkájukért illesse köszönet.

Irodalom

- ÁDÁM L., MAROSI S. & SZILÁRD J. (szerk.) (1987): A Dunántúli-középhegység, A) Természeti adottságok és erőforrások. – Akadémiai Kiadó, Bp.
- HARZ K. (1957): Die Geradflügler Mitteleuropas. – Veb Gustav Fischer Verlag, Jena
- HARZ K. (1975): Die Orthopteren Europas. – Dr. W. Junk N.V., Publishers, The Hague
- KENYERES Z. (2000): Adatok a Dunántúli-Középhegység egyenesszárnyú (Ensifera, Caelifera) faunájának ismeretéhez I. – Folia Musei Historico-Naturalis Bakonyiensis 16: 93–108.
- KENYERES Z. & BAUER N. (2001a): A farkos lombzöcske (*Tettigonia caudata* [Charpentier, 1845]) (Saltatoria: Tettigoniidae) előfordulása a Bakonyban. – Folia Entomologica Hungarica 62: 324–327.
- KENYERES Z. & BAUER N. (2001b): Gondolatok a biodiverzitás védelméről agrárterületeken, a farkos lombzöcske (*Tettigonia caudata* [Charpentier, 1845]) elterjedésének változásaival kapcsolatban. – Acta Agronomica Óváriensis 43 (2): 155–161.
- KENYERES Z., BAUER N. & NAGY B. (2004a): Az Orthoptera-együttesek és a habitatok változásai a Tihanyi-félszigeten 1947. és 2001. évi felvételek alapján. – Állattani Közlemények 89(1): 37–53.
- KENYERES Z., BAUER N. & SZÖVÉNYI G. (2004b): Az *Isophya costata* Brunner von Wattenwyl, 1878 (Orthoptera: Tettigoniidae) élőhely-választásának és állományainak vizsgálata érintkező gyepekben (Káli-medence, Sásdirtét). – Természetvédelmi Közlemények 11: 241–250.
- KIS B. (1960): Revision der in Rumänien vorkommenden Isophya-Arten (Orthoptera, Phaneropterinae). – Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae 6 (3–4): 349–369.
- KIS B. (1976): Cheie pentru determinarea Orthopterelor din Romania Partea I. Subordinul Ensifera. – Studii și Comunicări 20: 123–166.
- NAGY B. (1984): Az *Isophya modesta* Friv (Orthoptera: Tettigoniidae) reliktum populációi Magyarországon. – Folia Historico Naturalia Musei Matraensis 7: 29–32.
- NAGY B. & SZÖVÉNYI G. (1997): Orthopteroid insects of Őrség landscape conservation area (Western Hungary). – Savaria 24(2): 7–23.
- NAGY B. (2003): A revised check-list of Orthoptera-species of Hungary supplemented by Hungarian names of grasshopper species. – Folia Entomologica Hungarica 64: 85–94.
- RÁCZ I. (1979): A Bakony-hegység egyenesszárnyú (Orthoptera) faunájának alapvetése. – A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei 14: 95–114.
- RÁCZ I. (1998): Biogeographical survey of the Orthoptera Fauna in Central Part of the Carpathian Basin (Hungary): Fauna types and community types. – Articulata 13 (1): 53–69
- SZÖVÉNYI G. & NAGY B. (1999): A Kőszegi-hegység Orthoptera-faunájának kritikai áttekintése. – Savaria 25/2: 99–126.

KENYERES Zoltán
H-8300 TAPOLCA
Deák F. u. 7.
E-mail: kenyeres@vnet.hu

